

29. DRŽAVNO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2022. GODINE

2. RAZRED

ISTRAŽIVAČKI RAD

Točni odgovori i sustav bodovanja

1. zadatak: 6 bodova

2 boda	za svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan od sljedećih opisa: ISTRAŽIVAČKO PITANJE Predviđaju li podatci o stanovništvu u razdoblju od 1991. do 2021. godine na prostoru Istočne Hrvatske svjetliju budućnost ovome području? U kojem pravcu se kreće prostor Istočne Hrvatske prema svojim demografskim obilježjima prema podacima od 1991.-2021. godine? Prestaje li prostor Istočne Hrvatske biti područje koje zaostaje u regionalnom razvoju prema trendovima vidljivim u podacima od 1991.-2021.? H1: Prostor Istočne Hrvatske prati trendove Republike Hrvatske i stalno gubi stanovništvo u razdoblju 1991.-2021. Sve županije Istočne Hrvatske 2021. godine izgubile su stanovništvo u odnosu na popis iz 1991. godine kao što je to slučaj i za cijelu Republiku Hrvatsku. H2: Pretežno mlado stanovništvo će se s prostora Istočne Hrvatske iseljavati što će imati negativan utjecaj na dobnu strukturu u obliku povećanja udjela starog stanovništva, a kao posljedicu imamo prividno smanjenje stope nezaposlenosti radi iseljavanja nezaposlenih. Iako niska stopa nezaposlenosti može navoditi na dobre uvjete života, ona je posljedica iseljavanja (pretežno mlade) radne snage posebno od 2014. godine što ima i utjecaj na negativne trendove u biološkoj strukturi svih županija (veći udio starog stanovništva u odnosu na mlade).
1 bod	za svaku sastavnicu istraživačkog rada ako nedostaje jedan od sljedećih sadržaja: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat H1: vremensko razdoblje, prostorni obuhvat H2: izostavljanje jedne od promatranih varijabli (prostorno kretanje, biološka struktura, gospodarska struktura)
0 bodova	za svaku sastavnicu istraživačkog rada ukoliko u tekstu ne sadrži izraze: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: budući razvoj prostora H1: ukupno kretanje broja stanovnika županija Istočne Hrvatske H2: prostorno kretanje, elementi biološke i gospodarske strukture

2. zadatak: **11 bodova**

a) redom: 977 391; 85 831; 305 032; 669 781

1 bod za sva četiri točno upisana podatka o broju stanovnika

0,5 boda za dva točno upisana podatka o broju stanovnika

0 bodova za manje od dva neupisana ili netočno upisana podatka o broju stanovnika

b) 1 bod sveukupno:

0,5 bodova ako su udaljenosti između oznaka 1 cm

0,5 bodova ako su upisane sve vrijednosti

c) 1 bod sveukupno:

0,5 boda ako su udaljenosti ucrtane prema uputi

0,5 boda ako su upisane samo popisne godine (1991., 2001., 2011., 2021.)

d) 1 bod sveukupno:

0,5 boda za imenovanje osi X (popisne godine, Godine, G., God., g, god, godine)

0,5 boda za imenovanje osi Y (tisuća stanovnika, stanovništvo u tisućama)

e) 3 boda sveukupno:

0,5 boda legenda se nalazi na pravom mjestu unutar milimetarskog papira

0,5 boda kvadratići pravilnih dimenzija

0,5 boda kvadratići udaljeni jedni od drugih prema uputi (0,5 cm)

0,5 boda svaka linija označena drugom bojom

1,0 boda odgovarajući opis linija (prema rješenju), 0,5 bodova ako nedostaje jedan točan opis linije

f) 1 bod sveukupno:

0,5 boda pravilno smješten potpis

0,5 boda Kretanje broja stanovnika (na prostoru) Istočne Hrvatske i njezinih županija prema popisima 1991.-2021. godine

g) 3 boda sveukupno: bod po opisu

1 bod za svaki odgovor koji uključuje sljedeći opis

Primjetno je da Istočna Hrvatska gubi stanovništvo počevši od 1991. što je prvotno bilo uzrokovano ratom, a zatim ekonomskim prilikama.

0,5 boda ako se navodi samo jedan od razloga : Domovinski rat /ekonomske prilike

0 bodova ako se navodi niti jedan od gore navedenih razloga

1 bod za svaki odgovor koji uključuje sljedeći opis

Jedina linija koja nema stalno padajući trend je ona koja pokazuje Brodsko-posavsku županiju u kojoj se bilježi porast stanovnika na popisu iz 2001. Razlog tomu je useljavanje stanovništva iz obližnje BiH.

0,5 boda ako nije naveden razlog, ali je uočen trend kod Brodsko-posavske županije

0 bodova ako nije uočen trend i nije naveden razlog

1 bod Osječko-baranjska najjači (107 712), a Virovitičko podravska najmanje (33 965)

0 bodova ako oba odgovora nisu točna

vidi dijagram

3. zadatak: **3 boda**

a) 1 bod za svaki odgovor koji uključuje sljedeći opis

Stopa nezaposlenosti u svim promatranim godinama i županijama viša je za prostor Istočne Hrvatske u odnosu na cijelu Republiku Hrvatsku.

b) 1 bod za svaki odgovor koji uključuje sljedeći opis

Ulazak Hrvatske u Europsku uniju potaknuo je iseljavanje stanovništva što kasnije utječe na smanjenje stope nezaposlenosti jer nezaposleni odlaze. Sve to započinje 2014. godine.

0,5 bodova ako se navodi samo razlog: ulazak Hrvatske u EU bez godine

0 bodova ako nema ni razloga ni godine

4. zadatak: **2 boda**

a) 1 bod točan iznos: -84 535; mehanički pad

0,5 bodova: navođenje samo iznosa

b) 1 bod točan iznos: 34,08 %

5. zadatak: **4 boda**

1 bod prepoznavanje procesa senilizacije i navođenje bilo gdje u odgovoru

1 bod za najmanje dvije rečenice u kojima se opisuju odnosi dobnih skupina podatke popisne godine navodeći pritom odnose udjele i odnose između mladog i starog stanovništva uz sljedeće specifičnosti za pojedine popisne godine:

- 2001. godinu uočava se da je više mladog nego starog stanovništva
- 2011. godinu uočava se da je samo u Brodsko-posavskoj županiji više mladog nego starog stanovništva
- 2022. godinu uočava se da je u svim županijama više starog nego mladog stanovništva

0.5 bodova ukoliko se podatci točno stavljaju u odnos, ali se ne navode „specifičnosti“

Primjer odgovora:

Počevši od prvog navedenog popisa 2001. godine u Istočnoj Hrvatskoj možemo već uvidjeti proces senilizacije jer je udio starijih od 65 godina bio veći od 8 % u svim županijama. Situacija se u narednim godinama samo dodatno pogoršava u vidu stalnog povećavanja udjela starog stanovništva. U popisnoj godini 2001. udio mladih i dalje je ipak veći od udjela starog stanovništva. Godine 2011. dobna struktura Istočne Hrvatske kreće se prema negativnim promjenama koje su u potpunosti jasno vidljive 2021. godine. U svim županijama osim Brodsko-posavske udio mladih bit će manji nego onaj starih. Pritom, i u Brodsko-posavskoj županiji udio mladih je tek za malo premašio staro stanovništvo. Zadnji popis 2021. godine nije zabilježio pozitivne trendove. Prostor Istočne Hrvatske naseljava još veći broj starog stanovništva dok se mlado stanovništvo iselilo sa svojim obiteljima ili se nove obitelji ne odlučuju na veći broj djece potreban za prirodnu obnovu stanovništva.

6. zadatak: **3 boda**

1 bod	Za odgovor na svaku sastavnicu istraživačkog rada koja uključuje jedan od sljedećih opisa: ISTRAŽIVAČKO PITANJE: Podatci popisa stanovništva od 1991.-2021. upućuju na to da će prostor Istočne Hrvatske nastaviti zaostajati u regionalnom razvoju Republike Hrvatske. H1: Od popisa 1991. godine do najnovijeg popisa 2021. godine stanovništvo Republike Hrvatske, Istočne Hrvatske i njezinih pet županija stalno se smanjuje. H2: Niske stope rodnosti i iseljavanje pretežno mlađeg stanovništva u novijim godinama dovesti će do povećanja udjela starog stanovništva posebno vidljivog na podacima popisa 2021. godine. Navedeno postupno dovodi do depopulacije na ovim prostorima čemu pridonosi i stopa nezaposlenosti koja je viša nego je to slučaj u Republici Hrvatskoj.
--------------	--

7. zadatak: **1 bod**

1 bod za točan i cjelovit navod reference izvora

0 bodova za netočan ili nepotpun navod reference izvora

Popis izvora i literature:

1. Državni zavod za statistiku, 2001: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., www.dzs.hr (23.3.2022.).
2. Državni zavod za statistiku, 2001: Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2001., www.dzs.hr (23.3.2022.).
3. Državni zavod za statistiku, 2011: Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, popis 2011., www.dzs.hr (23.3.2022.).
4. Državni zavod za statistiku, 2022: Doseljeno i odseljeno stanovništvo po gradovima/općinama, www.dzs.hr (23.3.2022.).
5. Državni zavod za statistiku, 2022: Prvi rezultati Popisa 2021., www.dzs.hr (23.3.2022.).
6. Državni zavod za statistiku, 2022: Stopa registrirane nezaposlenost, www.dzs.hr (23.3.2022.).
7. Eurostat, 2022: Euro area unemployment at 6.8%, ec.europa.eu/eurostat (23.3.2022.).
8. Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2022: Registrirana nezaposlenost, www.statistika.hzz.hr (23.3.2022.).
9. Hrvatski zavod za zapošljavanje, 2022: Serije podataka od 1952. do 2012. godine, www.statistika.hzz.hr (23.3.2022.).
10. Majstorić, I. 2020: Depopulacija Istočne Hrvatske – uzrok daljnjeg zaostajanja u regionalnom razvoju Hrvatske?, *Geografski horizont*, 66.(2.), str. 45-61.
11. Matišić, M., Pejnović, D., 2015: Uzroci i posljedice zaostajanja Istočne Hrvatske u regionalnom razvoju Hrvatske, *Hrvatski geografski glasnik* 77 (2), 101-140.